

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 434/2020-22

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 8. októbra 2020 predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDAKČIA], [REDAKČIA], [REDAKČIA], zastúpeného advokátkou JUDr. Olgou Szabó, Rákócziho 4, Patince, vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky v jednoznačne neidentifikovanom konaní vedenom na Okresnom súde Nitra a v jednoznačne neidentifikovanom konaní vedenom na Okresnom súde Komárno a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDAKČIA] o d m i e t a pre nesplnenie zákonom ustanovených náležitostí.

Odôvodnenie:

I.

Skutkový stav veci a sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 6. augusta 2020 doručená ústavná sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), pre namietané porušenie základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) v jednoznačne neidentifikovanom konaní vedenom na Okresnom súde Nitra (ďalej len „okresný súd I“) a v jednoznačne neidentifikovanom konaní vedenom na Okresnom súde Komárno (ďalej len „okresný súd II; oba súdy ďalej len „okresné súdy“).

2. Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že proti sťažovateľovi ako podnikateľovi boli z dôvodu platobnej neschopnosti vedené exekučné konania, v dôsledku čoho podal návrh na vyhlásenie konkurzu. Okresný súd I uznesením č. k. 27 OdK 33/2017-38 z 18. augusta 2017 vyhlásil konkurz na majetok sťažovateľa, ustanovil správcu a vyzval všetkých veriteľov sťažovateľa na prihlásenie pohľadávok. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti uviedol, že ustanovený správca *„bez zbytočného odkladu, po splnení rozvrhu výťažku zrušil konkurz vyhlásený na môj majetok. Bolo zverejnené oznámenie o zrušení konkurzu v Obchodnom vestníku 82/2018 dňom vydania 27. 4. 2018, tým, že zverejnením oznámenia o zrušení konkurzu v obchodnom vestníku sa konkurz vyhlásený na majetok dlžníka uznesením Okresného súdu Nitra sp. zn. 27OdK/33/2017, ktoré bolo zverejnené v obchodnom vestníku č. 164/2017 zo dňa 25. 8. 2017 zrušuje.*

... Nakoľko do dnešného dňa mi nebolo doručené uznesenie o zrušení konkurzu vydané Okresným súdom Nitra, predpokladám, že súd opomenul plniť svoje povinnosti. Išiel som preto osobne na Okresný súd Nitra sa poinformovať.

S prekvapením som zistil, že moja vec bola založená do archívu. Domnievam sa preto, že Okresný súd Nitra ani nemieni vydať uznesenie o zrušení konkurzu, a v tomto prípade nejde o prietáhy v konaní, ale o nečinnosť súdu.

... To znamená, že správca dňa 27. 4. 2018 v obchodnom vestníku zverejnil oznam o zrušení konkurzu, tým je vec skončená, treba založiť do archívu. Zápis bol spísaný dňa 30. 4. 2018.

Od tej doby sa mojou vecou sa nezaoberalo na Okresnom súde Nitra. Od tej doby Okresný súd Nitra nekonal v uvedenej veci.“.

3. Sťažovateľ ďalej v ústavnej sťažnosti uviedol, že „napriek tomu, že bol zverejnený oznam o zrušení konkurzu v Obchodnom vestníku... ešte do dnešného dňa prebiehajú exekúcie voči mne v počte 33 ks, nakoľko nebolo vydané uznesenie o zrušení konkurzu Okresným súdom Nitra.

Na záujme odstránenia protiprávneho stavu som podal... dňa 14. 12.2017 podnety na odklad a zastavenie exekúcie na Okresný súd Komárno... na ktoré súd nereagoval a v exekučných veciach nekonal.

Z uvedeného dôvodu som dňa 20. 4. 2018 som podal 7 podnetov na odklad a zastavenie exekúcie:

... Dňa 7. 5. 2018 som podal osobne žiadosť o urýchlenie spracovania mojich žiadostí, nakoľko znovu som dosial oznámenie o vykonaní zrážok od Sociálnej poisťovne. Súd neodpovedal ani na podnety, ani na moju žiadosť, ani nezastavil exekúcie vedené voči mne. Súd nekonal.“.

4. Podľa sťažovateľa okresné súdy svojou nečinnosťou porušili jeho základné právo „na spravodlivé súdne konanie ako aj princípy konania, ako princíp právnej istoty a princíp hospodárnosti konania.

... Principiálne v súdnych konaniach od doručenia podania sa počíta doba trvania konania. Návrh na oddĺženia konkurzom bol doručený Okresnému súdu Nitra elektronicky dňa 16. 8. 2017 prostredníctvom zástupcu - Centra právnej pomoci ako to vyplýva z uznesenia Okresného súdu Nitra.

Vec bola založená do archívu Okresného súdu Nitra dňa 30. 4. 2018. Od tej doby súd v tejto veci nekonal.

V roku 2017 a v roku 2018 som podal podnety na odklad a zastavenie exekúcie na Okresný súd Komárno, na ktoré súd neodpovedal, nereagoval, ani nekonal.“.

5. Sťažovateľ v petite ústavnej sťažnosti navrhol, aby ústavný súd takto rozhodol:

„Žiadam, aby Ústavný súd Slovenskej republiky... vyslovil, že moje právo na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky v konaní vedenom na Okresnom súde Nitra a na Okresnom súde Komárno porušené bolo a zároveň žiadam, aby Ústavný súd Slovenskej republiky vydal opatrenie na odstránenie protiprávneho stavu.

Vzhľadom k tomu, že v tomto súdnom konaní boli porušené moje základné práva na spravodlivý súdny proces, a na spravodlivé súdne konanie bez zbytočných prieťahov, žiadam Ústavný súd Slovenskej republiky o priznanie primeraného finančného zadostučinenia ako náhradu nemajetkovej ujmy za každý exekučný konanie ktoré nebolo zastavené 1.000,00 €, celkom teda 33.000,00 €.

... Zároveň žiadam priznať náhradu trov konania za podanie sťažnosti.“

II.

Relevantná právna úprava

6. Podľa čl. 124 ústavy je ústavný súd nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

7. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

8. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

9. Ústavný súd podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

10. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

11. Podľa § 39 ods. 1 a 3 zákona o ústavnom súde v každom podaní určenom ústavnému súdu sa musí uviesť, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a musí byť podpísané.

12. Podľa § 43 zákona o ústavnom súde návrh na začatie konania musí okrem všeobecných náležitostí podľa § 39 obsahovať aj dátum narodenia navrhovateľa, jeho bydlisko a sídlo, označenie subjektu, proti komu návrh smeruje, akého rozhodnutia sa navrhovateľ domáha, odôvodnenie návrhu a navrhované dôkazy. Návrh musí byť datovaný a podpísaný navrhovateľom alebo jeho právnym zástupcom. K návrhu na začatie konania sa musí pripojiť plnomocenstvo na zastupovanie navrhovateľa advokátom. V splnomocnení sa výslovne uvedie, že sa udeľuje na zastupovanie pred ústavným súdom.

13. Podľa § 123 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavná sťažnosť musí okrem všeobecných náležitostí návrhu na začatie konania podľa § 43 obsahovať

- a) označenie toho, kto podľa sťažovateľa porušil jeho základné práva a slobody,
- b) označenie právoplatného rozhodnutia, opatrenia alebo iného zásahu, ktorým podľa sťažovateľa boli porušené jeho základné práva a slobody,
- c) označenie základných práv a slobôd, ktorých porušenie sťažovateľ tvrdí,
- d) konkrétne skutkové a právne dôvody, pre ktoré malo podľa sťažovateľa dôjsť k porušeniu jeho základných práv a slobôd.

III.

Ústavnoprávne východiská v judikatúre ústavného súdu a samotné posúdenie vecí ústavným súdom

14. Ústavný súd konštatuje, že podanie sťažovateľa je možné kvalifikovať ako ústavnú sťažnosť v zmysle čl. 127 ústavy v spojení s § 42 ods. 2 písm. f) a § 122 a nasl. zákona o ústavnom súde.

15. Ústavný súd pri predbežnom prerokovaní tejto ústavnej sťažnosti preskúmal, či obsahuje všeobecné náležitosti podania (§ 39 a § 43 zákona o ústavnom súde) a osobitné náležitosti ústavnej sťažnosti (§ 123 a § 124 zákona o ústavnom súde) a či nie sú dané dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

16. Ústavný súd môže prijať na ďalšie konanie len taký návrh na začatie konania, ktorý obsahuje všetky náležitosti ustanovené zákonom o ústavnom súde.

17. Ústavný súd v prvom rade konštatuje, že sťažovateľ je v konaní pred ústavným súdom zastúpený advokátom, ktorý je v súlade s § 18 ods. 2 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov povinný postupovať s odbornou starostlivosťou, dôsledne využívať všetky právne prostriedky, pričom dbá na účelnosť a hospodárnosť poskytovaných právnych služieb, a takto chrániť a presadzovať práva

a záujmy klienta. Tieto povinnosti advokáta vylučujú, aby ústavný súd nahradzoval úkony právnej služby, ktoré je povinný vykonať advokát tak, aby také úkony boli objektívne spôsobilé vyvolať nielen začatie konania, ale aj prijatie ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie, ak sú na to splnené zákonom ustanovené predpoklady. Osobitne to platí pre všetky zákonom ustanovené náležitosti úkonov, ktorými začína konanie pred ústavným súdom (napr. II. ÚS 117/05, IV. ÚS 267/08, II. ÚS 70/2015, III. ÚS 402/2017, II. ÚS 154/2019). Aj v súvislosti s tým naďalej zostáva v platnosti zásada „*vigilantibus iura scripta sunt*“, t. j. bdelym patrí právo, a to o to zvlášť, ak ide o osoby práva znalé (napr. advokáta).

18. Z hľadiska predbežného prerokovania ústavnej sťažnosti je podstatný najmä § 45 zákona o ústavnom súde, podľa ktorého je ústavný súd viazaný rozsahom a dôvodmi návrhu na začatie konania, ak § 89 tohto zákona neustanovuje inak. Viazanosť ústavného súdu návrhom na začatie konania sa prejavuje predovšetkým vo viazanosti petitom, teda tou časťou ústavnej sťažnosti, v ktorej sťažovateľ špecifikuje, akého rozhodnutia sa od ústavného súdu domáha, čím zároveň vymedzí predmet a rozsah konania pred ústavným súdom z hľadiska požiadavky na poskytnutie ústavnej ochrany. Vzhľadom na to môže ústavný súd rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovateľ domáha v petite svojej ústavnej sťažnosti, a vo vzťahu k tomu subjektu, ktorého označil za porušovateľa svojich práv. Ústavný súd výslovne zdôrazňuje, že viazanosť ústavného súdu návrhom na začatie konania osobitne platí v prípadoch, v ktorých osoby požadujúce ochranu svojich základných práv a slobôd sú zastúpené zvoleným advokátom (IV. ÚS 287/2011, II. ÚS 644/2014, II. ÚS 660/2016).

19. Z uvedeného vyplýva, že ústavný súd má v ústave a v zákone o ústavnom súde presne definované právomoci, uplatnenie ktorých je viazané na splnenie viacerých formálnych aj vecných náležitostí návrhu na začatie konania. Z konštantnej judikatúry ústavného súdu tiež vyplýva, že tvrdenia o porušení iných ustanovení ústavy, ktoré sťažovateľ uvádza v odôvodnení sťažnosti mimo petitu, je potrebné považovať iba za súčasť jeho argumentácie (III. ÚS 149/04, II. ÚS 65/07, IV. ÚS 279/07).

20. Inak povedané, zákonnou náležitosťou kvalifikovaného návrhu na začatie konania pred ústavným súdom je (okrem iných náležitostí) aj formulácia návrhu rozhodnutia (petit), ktorá musí byť vymedzená presne, určito a zrozumiteľne, teda takým spôsobom, aby mohla byť prevzatá do výroku rozhodnutia ústavného súdu. Týmito pravidlami sa ústavný súd spravoval aj pri predbežnom prerokovaní tejto ústavnej sťažnosti, čo znamenalo, že ústavný súd predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť iba v rozsahu korešpondujúcom s návrhom na rozhodnutie vo veci samej (petitom).

21. Ústavnú sťažnosť sťažovateľa v predloženom znení nemožno považovať za kvalifikovanú ústavnú sťažnosť, o ktorej by ústavný súd mohol konať a rozhodnúť. Jej nedostatok sa vzťahuje v prvom rade na sťažovateľom formulovaný návrh na rozhodnutie (petit), ktorý nezodpovedá zákonným požiadavkám. Sťažovateľ navrhuje vysloviť porušenie svojho označeného práva, pričom nie je jednoznačne (t. j. napr. spisovou značkou) identifikované sťažovateľom namietané konanie okresných súdov, ktorými malo byť porušené jeho základné právo.

22. Z uvedeného je zrejmé, že ústavná sťažnosť sťažovateľa neobsahuje jasný (jednoznačný) a zrozumiteľný návrh rozhodnutia vo veci samej (petit), ktorého vydania ústavným súdom sa sťažovateľ domáha. Petit nekorešponduje s argumentáciou sťažovateľa uvedenou v ústavnej sťažnosti. V rámci jej odôvodnenia sťažovateľ poukazuje na prietahy vzťahujúce sa na konanie vedené okresným súdom I v konkurznom konaní, ale opis skutkových udalostí v jeho podaní je taký neúplný (postavený na jeho domnienkach), že ústavný súd by ani pri najlepšej vôli nedokázal identifikovať porušenie sťažovateľom označeného práva. Navyše, odôvodnenie sťažnosti vo vzťahu ku konaniu okresného súdu II ako celok je kusé a lakonické a pre ústavný súd nie je poznateľné, ktorým konaním (konaniami) mal okresný súd II porušiť sťažovateľom označené právo.

23. Sťažovateľ prostredníctvom kvalifikovaného zástupcu, ktorý koncipoval aj samotnú ústavnú sťažnosť podanú ústavnému súdu, k svojej ústavnej sťažnosti síce priložil plnomocenstvo na jeho zastupovanie advokátom pred ústavným súdom, avšak ani z obsahu tohto splnomocnenia nie je zrejmé, čoho sa sťažovateľ pred ústavným súdom

domáha. Splnomocnenie znelo výslovne iba na zastupovanie „v konkurznom konaní vedenom na Okresnom súde v Nitre pod sp. zn. 27OdK/33/2017-38 v právnej veci...“, pričom v ňom úplne absentuje identifikácia príslušného konania okresného súdu II, proti ktorému by podanie ústavnej sťažnosti malo smerovať, ako aj označenie rozhodnutia, opatrenia alebo iného zásahu, ktorým malo byť označené základné práva sťažovateľa porušené. Ústavný súd v tejto súvislosti zdôrazňuje, že zmyslom inštitútu splnomocnenia je, že sa udeľuje inej osobe v rozsahu presne vymedzenom splnomocniteľom, ktorý uvedeným úkonom dáva tretím osobám najavo, v akom rozsahu ho splnomocnená osoba zastupuje (m. m. II. ÚS 69/2018, II. ÚS 102/2019).

24. Vzhľadom na uvedené ústavný súd pripomína, že nedostatky zákonom predpísaných náležitostí vyplývajúce z podania sťažovateľa nie je povinný odstraňovať *ex offio*. Na taký postup slúži inštitút obligatórneho právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom. Z publikovanej judikatúry taktiež jednoznačne vyplýva, ako ústavný súd posudzuje nedostatok zákonom predpísaných náležitostí podaní účastníkov konania (III. ÚS 357/2010, III. ÚS 206/2010, III. ÚS 664/2017, II. ÚS 395/2019).

25. Ústavný súd nemôže vybočiť z rámca návrhu na rozhodnutie určeného sťažovateľom, nemôže rozhodnúť o niečom inom alebo navyše a nemôže ani sám vykonať konverziu sťažovateľom chybné formulovaného petitu ústavnej sťažnosti. V situácii, keď je petit ústavnej sťažnosti sťažovateľom z hľadiska práva nesprávne formulovaný, musí ústavný súd – s ohľadom na viazanosť ústavného súdu petitom – ústavnú sťažnosť odmietnuť.

26. Ústavná sťažnosť v predloženej podobe neobsahovala návrh rozhodnutia vo veci samej (petit) vymedzený v súlade s čl. 127 ods. 1 ústavy a § 45 a § 123 zákona o ústavnom súde, teda takým spôsobom, aby mohol byť východiskom pre rozhodnutie v uvedenej veci, pričom v dôsledku uvedeného nedostatku by ústavný súd takto navrhovaný petit nemohol premietnuť do svojho rozhodnutia.

27. Ústavná sťažnosť sťažovateľa, ktorý je zastúpený kvalifikovaným právnym zástupcom, nespĺňa požiadavky kvalifikovanej ústavnej sťažnosti, ktorá by zodpovedala zákonným požiadavkám, čo zakladá dôvod na jej odmietnutie pre nesplnenie zákonom ustanovených náležitostí podľa § 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde.

28. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá ako celok, o ďalších návrhoch sťažovateľa formulovaných v sťažnostnom petite nebolo potrebné rozhodnúť.

29. Nad rámec uvedeného ústavný súd poznamenáva, že predmetné rozhodnutie nezakladá prekážku rozhodnutej veci v zmysle § 55 písm. a) zákona o ústavnom súde, a preto nebráni tomu, aby po splnení všetkých zákonom predpísaných náležitostí sťažovateľ v tejto veci v prípade zotrvania na stanovisku, že postupom okresných súdov v konkrétnom identifikovanom konaní dochádza k zbytočným prieťahom, predložil ústavnému súdu novú sťažnosť.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 8. októbra 2020

Luboš Szigeti
predseda senátu